

Teenageři v Česku začínají se sexem později. Odborníci upozorňují i na pokles používání kondomů

31.3.2026 - | Masarykova univerzita

Většina patnáctiletých v Česku nemá sexuální zkušenost. Teenageři první pohlavní styk stále častěji odkládají do pozdějšího věku, přičemž nejvýraznější posun psychologové sledují u dívek. Vyplývá to z výsledků dvacetileté studie, kterou analyzovali vědci z Institutu pro psychologický výzkum (INPSY) Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Výzkum přibližuje trendy v sexuálním chování a načasování prvního pohlavního styku u téměř dvaceti tisíc žáků českých základních škol. Odborníci zároveň varují před poklesem používání kondomů mezi dospívajícími.

Psychologové z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity představili výsledky dvacet let sbíraných dat o sexuálním chování českých patnáctiletých adolescentů. Analýza vychází z dat mezinárodní studie Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) z let 2002 až 2022, do které se zapojili žáci 9. tříd českých základních škol. Celkem bylo během šesti výzkumných vln dotázáno téměř 20 000 žáků, což umožňuje sledovat dlouhodobé trendy v načasování první sexuální zkušenosti i používání ochrany při pohlavním styku.

Trend odkládání první sexuální zkušenosti přichází navzdory rozšířené představě, že mladí lidé začínají se sexem stále dříve například i kvůli výrazně větší dostupnosti pornografie a sexuálního obsahu na internetu. „Poslední data ukazují, že jen 16,3 % dotazovaných patnáctiletých má již sexuální zkušenost. Jde o nejmenší podíl za sledovaných 20 let. U těch, kteří ji mají, dochází k prvnímu pohlavnímu styku nejčastěji právě kolem patnáctého roku,“ říká psycholožka Anna Ševčíková z Institutu pro psychologický výzkum Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Výzkum zároveň ukázal významný rozdíl mezi pohlavími. Sexuální zkušenost uvedlo 13,9 % patnáctiletých dívek, zatímco u chlapců šlo o 18,7 % dotazovaných. Do roku 2018 byl přitom podíl u obou pohlaví podobný.

Změna dynamiky dospívání a vliv digitálních médií

Odborníci se domnívají, že odklad prvního pohlavního styku souvisí s širší proměnou životního stylu dospívajících a rostoucím významem digitálních médií. „Trávení času online u většiny dospívajících snižuje příležitosti k navazování vztahů v offline prostředí, u některých však může být online sexualita předstupněm sexuální zkušenosti,“ vysvětluje Anna Ševčíková z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Současně se podle ní proměňuje způsob trávení volného času mladých lidí – méně času tráví venku s vrstevníky a ubývá i prostředí, kde by se mohli přirozeně neformálně setkávat. Roli mohou hrát i postoje rodičů, kteří někdy preferují, aby mladí trávili čas spíše „bezpečně“ doma než „nebezpečně“ venku.

K proměně sexuálního chování může přispívat i pokles konzumace alkoholu mezi mladými lidmi, který je v posledních letech patrný i v dalších výzkumech. „Těch vlivů je více a je potřeba se na ně dívat komplexně. Například konzumace pornografie u některých může sloužit jako prostředek sexuálního vybití a oddalovat tak sexuální iniciaci. V jiných případech, například i ve spojitosti se sextingem, může sloužit jako urychlovač sexuálního života. Naše data ale ukazují, že ani častá zkušenost dospívajících s online sexuálním obsahem, která je u nás v evropském srovnání jedna z

nejvyšších, nevede k tomu, že by mladí začínali se sexem dříve. Podobný trend odkládání první sexuální zkušenosti sledujeme i v dalších evropských zemích nebo v USA, kde jsou podíly zkušeností s online pornografií nižší," uvádí Ševčíková.

Odborníci z Masarykovy univerzity upozorňují na pokles používání ochrany při sexu. Užívání antikoncepce mezi lety 2014 a 2022 u adolescentů výrazně kleslo z 81,2 % na 69,6 %. Stejný trend se týkal dívek i chlapců. Klesá i používání bariérové ochrany. „Pokles používání kondomů u mladistvých je z hlediska sexuálního zdraví znepokojivý, zvláště s ohledem na opětovně rostoucí počet pohlavně přenosných chorob, což dokládají další výzkumy v Česku. Jde tak o významné riziko do budoucna, které dokládá potřebu sexuálního vzdělávání ve školách. Zatímco v roce 2014 uvádělo použití kondomu při posledním pohlavním styku 70,5 % patnáctiletých, v roce 2022 jich bylo pouze 58,4 %. Používání hormonální antikoncepce uvádí stabilní podíl sexuální aktivních dívek, v posledním sledovaném roce jich bylo 30 %,“ doplňuje Ševčíková.

Pro rodiče je podle psychologů důležité otevřeně komunikovat o sexuálním zdraví a podporovat bezpečné a respektující vztahy. Získaná data mohou pomoci Ministerstvu zdravotnictví ČR, MŠMT, tvůrcům vzdělávacích programů, neziskovým organizacím i odborníkům v oblasti prevence. Data vědci i nadále analyzují, zejména v souvislosti s duševním zdravím, reprodukčním zdravím a digitálním prostředím. Další výstupy očekávají ještě letos. „Bude klíčové sledovat, zda se rozdíly mezi dívkami a chlapci budou dále prohlubovat a zda bude pokračovat trend nižšího využívání ochranných prostředků před početím a pohlavně přenosnými chorobami. Z dalších dat budeme mít k dispozici i více údajů například o konzumaci pornografie,“ uzavírá Ševčíková.

Studie vychází z dat mezinárodního projektu Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) z let 2002 až 2022, který probíhá pod patronací Světové zdravotnické organizace (WHO) a každé čtyři roky sleduje zdraví a životní styl školáků. V České republice sběr a zveřejňování dat zajišťuje Institut sociálního zdraví OUSHI Univerzity Palackého v Olomouci v rámci projektu www.zdravagenerace.cz. Na analýze dat a přípravě studie se z Fakulty sociálních studií MU podíleli spolu s Annou Ševčíkovou i Vít Suchý a Lukas Blinka. Pod vedením odborníků z Institutu pro psychologický výzkum Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity se na studii podíleli také výzkumníci z Katedry psychologie zdraví a metodologie výzkumu Lékařské fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košicích. Studie vznikla za podpory projektu DigiWELL – Excelentní výzkum v oblasti digitálních technologií a wellbeingu, spolufinancovaného Evropskou unií.

HLAVNÍ SHRNUÍ STUDIE

Výzkum psychologů z Masarykovy univerzity mapoval trendy v sexuálním chování a zahájení sexuálního styku u patnáctiletých adolescentů v České republice v letech 2002 až 2022. Data vychází z mezinárodní studie Health Behaviour in School-aged Children (HBSC). Dotazováno bylo 19 384 patnáctiletých adolescentů 9. tříd českých základních škol.

- 83,7 % patnáctiletých v Česku nemá zkušenost s pohlavním stykem.
- V roce 2022 uvedlo sexuální zkušenost 16,3 % dotazovaných patnáctiletých – nejméně za posledních 20 let.
- U chlapců se jednalo o 18,7 % dotazovaných, u dívek šlo pouze o 13,9 % - výrazný rozdíl mezi dívkami a chlapci byl pozorován až od roku 2018.
- K oddalování první sexuální zkušenosti u českých adolescentů dochází i přes významný nárůst dostupnosti online pornografie a sexuálního obsahu.
- Nejčastější věk první sexuální zkušenosti dotazovaných byl 15 let. Jde o medián věku sexuálně aktivních dotazovaných patnáctiletých.
- Velmi časnou sexuální zkušenost (ve 13 letech nebo dříve) uvádí dlouhodobě menší, ale stabilní skupina adolescentů – 10-13 % u dívek a 18-25 % u chlapců mezi sexuálně aktivními

respondenty.

- Užívání antikoncepce mezi lety 2014 a 2022 výrazně kleslo z 81,2 % na 69,6 %. Stejný trend se týkal dívek i chlapců.
- Zatímco v roce 2014 uvádělo použití kondomu při posledním pohlavním styku 70,5 %, patnáctiletých, v roce 2022 jich bylo pouze 58,4 %.
- Trend snižování užívání bariérové ochrany představuje do budoucna významné riziko, zvláště kvůli opětovně rostoucímu počtu pohlavně přenosných chorob, což dokládají další výzkumy v Česku.
- Užívání hormonální antikoncepce uvádí stabilní podíl dívek, v posledním sledovaném roce 2022 jich bylo 30 %.
- České děti patří k evropským lídrům v kontaktu s online pornografií. Podíl dospívajících, kteří se s ní setkali, patří podle mezinárodních srovnání k nejvyšším v Evropě.
- Obdobná data o oddalování první sexuální iniciace jsou pozorována i napříč zeměmi Evropy a USA.

Podíl sexuálně aktivních patnáctiletých v České republice mezi roky 2002 a 2022

Popisovaná studie pochází z projektu "Excelentní výzkum v oblasti digitálních technologií a wellbeingu CZ.02.01.01/00/22_008/0004583", který je spolufinancován Evropskou unií.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/teenageri-v-cesku-zacinaji-se-sexem-pozdeji-odbornici-upozornuji-i-na-pokles-pouzivani-kondomu>